

Provinciale Staten van Utrecht

T.a.v. mevrouw E.M. IJsbrandij

Postbus 80300

3508TH Utrecht

Datum	8 oktober 2025	Ons kenmerk	939217
		Uw kenmerk	
Bijlage(n)	-	Behandeld door	
Onderwerp	Gezamenlijke zienswijze gemeenten aangesloten bij het Regionaal Bureau Toerisme Heuvelrug en Vallei op ontwerp Beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen 2026–2029 Provincie Utrecht	Portefeuillehouder	W. van Dijk

Geachte Provinciale Staten van Utrecht,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid onze zienswijzen te geven op het ontwerp Beleidsprogramma Recreatie, Toerisme, Sport en Bewegen 2026-2029.

1. Algemeen

De acht Utrechtse gemeenten (Rhenen, Veenendaal, Woudenberg, Baarn, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Renswoude en Zeist) onderschrijven het belang van een samenhangend provinciaal beleid dat bijdraagt aan een vitale leefomgeving, gezonde inwoners en een robuuste vrijetijdseconomie. Wij waarderen de ambities om recreatiegebieden te behouden en te ontwikkelen, routenetwerken te verbeteren, bezoekersstromen te sturen en bewegen te stimuleren. We zien het beleidsprogramma als een mooi vertrekpunt om belangrijke aandachtspunten te adresseren. We willen echter wel een paar zienswijzen meegeven.

Het beleidsprogramma vormt een goed vertrekpunt, maar wij constateren dat veel activiteiten vooral op hoofdlijnen blijven en onvoldoende concrete handvatten bieden voor uitvoering. Een visie op hoe bepaalde onderwerpen een plek krijgen en hoe dit wordt meegenomen in de verdere uitvoering is zinvol en gepast. Zonder uitvoeringsprogramma of heldere prioritering is het lastig voor gemeenten hun inzet en middelen af te stemmen.

2. Specifieke aandachtspunten

a. Regionale spreiding en kleinere gemeenten

Het programma legt veel nadruk op stedelijke gebieden. Kleinere gemeenten – die juist belangrijke recreatieve functies vervullen (bijvoorbeeld voor Kwinteloijen, Grebbelinie, en Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug) – worden slechts beperkt genoemd. Wij verzoeken om evenwichtige aandacht en expliciete opname van deze regio's in teksten, tabellen en kaarten. De propositie van de Utrechtse Heuvelrug verdient extra vermelding. Zonder maatregelen voorzien we verdere toename van recreatiedruk in gebieden waar de druk nu al hoog is. Spreiding van recreatie en het versterken van recreatie nabij stedelijke gebieden (o.a. via Groen Groeit Mee) zijn noodzakelijk.

b. Gebrek aan prioritering en visie op uitvoering

De lijst met recreatiezones en terreinen bevat geen onderlinge onderbouwing van beleidskeuzes, prioriteit of urgentie. Dit maakt onduidelijk hoe middelen worden verdeeld. Er ontbreekt een visie op hoe erfgoedstructuren (zoals Grebbelinie en Waterlinies) recreatief kunnen worden benut en versterkt, en een duidelijke koppeling van bezoekersprofielen en doelgroepkeuzes aan de zones. Daarnaast is de samenhang met andere programma's zoals UPLG, Novex, RES en het IRP/U10-gebiedsallianties niet zichtbaar. Wij vragen om een integrale aanpak in plaats van een sectorale insteek.

c. Financiën en uitvoeringsprogramma

Het besteedbaar budget daalt terwijl de ambities toenemen. Wij vragen om een realistische onderbouwing en een concreet uitvoeringsprogramma met tijdpad, financiering en duidelijke verantwoordelijkheden. Dit is essentieel voor voorspelbaarheid, gemeentelijke cofinanciering en om duidelijk te maken welke rol de provincie financieel en organisatorisch neemt. Bovendien vinden wij het budget om meer inwoners te laten sporten en bewegen erg laag voor de gehele provincie.

d. Data en monitoring

Het plan noemt dataverzameling, maar niet hoe de data worden gebruikt. Wij vragen om betrokkenheid van gemeenten bij het monitoringsplan, en om duidelijkheid over hoe data worden gedeeld en toegepast (bijv. zonering, bezoekersonderzoek, inclusief kleinere gebieden). Verder is er behoefte aan data over mobiliteitsgedrag met een doorkijk naar 2030, een betere kwantificering van de draagkracht en wenselijkheid van de te verwachte toename van de recreatiedruk, en duiding van de effecten van woningbouwopgaven in Utrecht en Amersfoort op recreatiedruk.

e. Duurzame mobiliteit en bereikbaarheid

Duurzame mobiliteit is onvoldoende gekoppeld aan recreatiebeleid (TOP's, OV-bereikbaarheid, fietsverbindingen). Wij adviseren duurzame bereikbaarheid integraal op te nemen en af te stemmen met mobiliteits- en klimaatbeleid. Daarnaast moet meer aandacht komen voor toegankelijkheid van gebieden en voorzieningen (voor iedereen), een analyse van bezoekersstromen en mobiliteitsbewegingen en de mogelijke gevolgen daarvan. De koppeling met het MONA-project van het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug verdient een prominenter plek.

f. Kwaliteit en draagkracht van gebieden

Nieuwe voorzieningen en activiteiten moeten passen bij het karakter en de draagkracht van gebieden. Wij vragen om expliciete waarborgen voor participatie van gemeenten, hun inwoners en terreinbeheerders bij bepalen van de (definitie van de) draagkracht van het gebied en bij zonering en besluitvorming. Voor de verschillende drukbezochte recreatiegebieden in het NPUH waar de balans natuur en bezoek centraal staat vragen wij hier aandacht voor. Voor Soest betekent dit dat het gebied de Korte Duinen recreatieluw moet blijven vanwege hoge natuurwaarden, terwijl de Lange Duinen juist gepromoot kunnen worden als recreatief gebied.

g. Agro- en plattelandstoerisme

Een visie op recreatie in agrarische gebieden ontbreekt. Agrotourisme en plattelandstoerisme zijn kansrijke pijlers voor recreatie en lokale economie. Wij vragen om een expliciete uitwerking van hun economische potentie.

h. Vakantieparken

Vakantieparken en recreatiewoningen zijn belangrijk voor economie en leefbaarheid en dragen bij aan de regionale vitaliteit. In het beleidsprogramma komen ze echter abrupt aan bod onder ambitie 2. Wij vragen om vakantieparken ook in de aanleiding en ambitie 2 op te nemen en hun belang duidelijk te beargumenteren.

3. Concreet verzoek

1. Opstellen van een uitvoeringsprogramma met prioriteiten, acties, verantwoordelijkheden en financiële dekking.
2. Onderbouwing van beleidskeuzes en koppeling aan recreatie.
3. Evenwichtige regionale spreiding: expliciete opname van de Heuvelrug–Vallei-regio en kernprojecten (Merkversterking Grebbelinie, Toeristische Poorten/TOP's/Groene Entrees, bezoekerscentra NPUH, Kwinteloijen).
4. Gemeentelijke betrokkenheid bij het monitoringsplan en tussenevaluatie in 2028.
5. Inbedding duurzame mobiliteit.
6. Verbetering van begrippenlijst met heldere definities.

7. Verduidelijking financiële paragraaf: match ambities en middelen, inclusief mogelijkheden voor cofinanciering en subsidies.
8. Duidelijkheid over de rol en bijdrage van de provincie (financieel en in mankracht) bij uitvoering en samenwerking.

4. Slotopmerking

De acht gemeenten zijn bereid constructief samen te werken met de provincie, DMO's en terreinbeheerders om de gedeelde ambities te realiseren. Met de voorgestelde aanvullingen kan het beleidsprogramma beter aansluiten bij de behoeften en mogelijkheden van zowel grote steden als kleinere gemeenten en plattelandsgebieden.

Hoogachtend,

Namens de acht gemeenten aangesloten bij RBT Heuvelrug & Vallei;

Gemeente Utrechtse heuvelrug

Gemeente Veenendaal

Gemeente Rhenen

Gemeente Woudenberg

Gemeente Soest

Gemeente Renswoude

Gemeente Baam

Gemeente Zeist

Wethouder Walter van Dijk

Gemeente Zeist